

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. І. ПУЛЮЯ**

Іваськів (Ясінська) Наталія Іванівна

**ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ З ОПЛАТИ
ПРАЦІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ
(НА ПРИКЛАДІ ТЗОВ «КАГРО»)**

Спеціальність 8.03050901 «Облік і аудит»

**Автореферат
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»**

Тернопіль - 2017

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, м. Тернопіль

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Марущак Леся Іванівна,
Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя

Рецензент: кандидат технічних наук, доцент
Дмитрів Дмитро Володимирович
Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку та аудиту

к.е.н., доц. Білоус О.С.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Розгляд питань про розрахунки з оплати праці має актуальне значення, оскільки оплата праці є досить важливою ланкою системи соціально-трудова відносин і найскладнішою у вирішенні соціально-економічної проблеми. Тому, аспекти організації оплати праці й усіх розрахунків, пов'язаних з нею є основою соціально-трудова відносин найманих працівників, роботодавців і держави, що впливають на ефективність управління трудовими ресурсами.

Витрати на оплату праці є однією із складових вартості готової продукції. Заробітна плата, як головне джерело доходів населення, є визначальним фактором формування соціальної справедливості в суспільстві, платоспроможності, що у свою чергу, безпосередньо впливає на економічну активність у реальному секторі народногосподарського комплексу країни.

Значний внесок у вивчення теорії, методики обліку й аудиту розрахунків з оплати праці та аналізу ефективності використання трудових ресурсів відображено у працях: П.Й. Атамаса, М.Т.Білухи, Ф.Ф. Бутинця, В.В. Вітлінського, С.Ф. Голова, Н.І.Дорош, А.Г.Загороднього, С.В.Івахненка, А.Н.Кузьмінського, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, В.М. Пархоменка, М.С. Пушкар, С.В. Свірко, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, Б.В. Усач, Ю.С. Цал-Цалка, В.Г. Швеця, В.О. Шевчука та інших. Серед зарубіжних дослідників, яким також належить значний внесок у розробку даної проблеми, слід назвати В.А. Андрєєва, Х. Андерсона, Г.Ю. Дубянську, Ю.А. Данилевського, В.П. Суйца, Г.Г. Мелікьяна, Р.П. Колосову та інших.

На сьогодні стан державного та договірної регулювання оплати праці в Україні та окреслені у цій сфері проблеми справляють негативний вплив на організацію оплати праці та облік пов'язаних із нею розрахунків на підприємствах України. Це визначає низку загальнодержавних і загальноекономічних завдань, які потрібно вирішити шляхом спільної праці політиків, науковців і практиків.

Усе вище згадане підкреслює значну роль та значення теми даної роботи в сучасних умовах господарювання. Актуальності набуває дослідження теоретичних і прикладних аспектів бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці з огляду на процес реформування та світову інтеграцію України.

Метою дипломної роботи є узагальнення й критична оцінка чинних теоретичних положень, методики та практики обліку й аналізу розрахунків з оплати праці в сучасних умовах господарювання.

Для досягнення вказаної мети було передбачено вирішення таких завдань:

- розкриття сутності обліково-аналітичної категорії «оплата праці», «заробітна плата» та «розрахунки з оплати праці»;
- узгодження й систематизація основних аспектів методики бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці;
- дослідження структури нарахувань та утримань із заробітної плати;

- проведення аналізу показників, які характеризують ефективність праці;
- надання характеристики фінансового стану підприємства;
- вивчення методики аудиту розрахунків з оплати праці;
- аналіз стану охорони праці та безпеки в надзвичайних ситуаціях на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження є процес організації та обліку оплати праці як основного мотиваційного фактору на будь-якому підприємстві.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТЗОВ «Кагро».

Методи дослідження. Теоретичними та методичними основами дослідження є діалектичний метод пізнання, відповідно до якого вивчено стан оплати праці, чинна законодавчо-нормативна база, а також методика обліку і аналізу розрахунків з оплати праці. У процесі проведення дослідження було використано наступні методи: індукції – на етапі збору, систематизації і обробки необхідної інформації; дедукції – у процесі теоретичного осмислення проблеми; аналізу та синтезу – для поєднання різних складових економічного процесу в цілісну систему; балансовий – при визначенні зв'язків та взаємозалежності; абстрактно-логічний – при формуванні теоретичних висновків і закономірностей.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні матеріали з питань оплати праці, наукові роботи вітчизняних та зарубіжних вчених і практиків, основні положення економічної теорії, нормативні і законодавчі акти, що регулюють дану сферу, матеріали спеціалізованого періодичного друку, річна звітність підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що формується підґрунття для дослідження і практичного розв'язання проблем удосконалення обліку, аналізу й аудиту праці та її оплати з урахуванням вітчизняних вимог стандартів та за допомогою використання сучасних інформаційних технологій.

Структура роботи. Дипломна робота, зміст якої викладено на 140 сторінках, складається із вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел із 95 найменувань та додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, основні завдання дослідження, теоретичне і практичне значення отриманих наукових результатів.

У розділі 1 «Теоретичні основи обліку розрахунків з оплати праці» досліджено особливості організації бухгалтерського обліку заробітної плати, дано критичну оцінку визначення економічної категорії «оплата праці» та «заробітна плата», які наведені різними авторами.

Основною вимогою до організації оплати праці на підприємстві є

забезпечення необхідного рівня заробітної плати при зменшенні її витрат на одиницю продукції, а також гарантованості виплати заробітної плати за рахунок результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Основними причинами низького рівня заробітної плати є: важке фінансове становище і збитковість більшості підприємств, наявність значної чисельності працівників.

Організація оплати праці в Україні здійснюється згідно з чинними нормативно-правовими актами; генеральною угодою на державному рівні; галузевими та регіональними угодами; колективними договорами; трудовими договорами; іншими внутрішніми нормативними документами підприємств.

У розділі 2 «Облік розрахунків з оплати праці ТзОВ «Кагро»» визначено, що витрати на оплату праці є однією з основних статей витрат і займають велику частку в структурі собівартості продукції.

Досліджено й вирішено проблеми організації обліку оплати праці, яка являє собою процес вибору й упорядкування способів і прийомів, обробки й видачі достовірної та своєчасної вихідної інформації. Вся інформація, що стосується сфери діяльності досліджуваного підприємства, повинна відповідати сучасним вимогам, щодо порівнянності, достовірності, дохідливості, доречності тощо.

У розділі 3 «Інформаційне забезпечення аналізу та аудиту розрахунків із персоналом ТзОВ «Кагро»» досліджено теоретичні основи здійснення аналізу оплати праці працівників досліджуваного підприємства. Висвітлено основні організаційні й методичні аспекти аудиту розрахунків з оплати праці та обґрунтовано напрями їх удосконалення.

У розділі 4 «Аналіз ефективності оплати праці ТзОВ «Кагро»» проаналізовано показники з праці та заробітної плати, які орієнтовані головним чином на підвищення продуктивності праці, що сприяє зниженню собівартості продукції, зростанню прибутку і рентабельності.

У розділі 5 «Обґрунтування аналізу фінансового стану ТзОВ «Кагро» та ефективності його функціонування» здійснено аналіз показників фінансової стійкості підприємства. Отримані дані щодо фінансової стійкості свідчать про задовільний фінансовий стан підприємства, спроможність проводити незалежну фінансову політику, проте вони мають негативну тенденцію.

У розділі 6 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» визначено, що підприємство створює на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечує додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Під час оцінки можливості роботи підприємства в умовах радіоактивного, хімічного забруднення або зараження бактеріологічними засобами необхідно проаналізувати стан герметизації виробничих приміщень, можливість її проведення в разі необхідності, забезпеченість робітників і службовців протигазами.

Зменшення ймовірності виникнення вторинних факторів ураження і

збитків від них досягається завчасним плануванням і проведенням відповідних профілактичних заходів.

ВИСНОВКИ

Проведені дослідження теорії і практики організації бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту оплати праці дає підстави зробити висновки, що бухгалтерський облік заробітної плати по праву займає одне з центральних місць у всій системі обліку на підприємстві. Основою для успішного ведення бухгалтерського обліку є дотримання чинного законодавства під час нарахування та виплати заробітної плати.

В роботі узгоджено й систематизовано основні аспекти методики бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці. Досліджено структуру нарахувань та утримань із заробітної плати, враховуючи зміни у діючому законодавстві.

Аудит розрахунків з оплати праці відіграє суттєву роль у системі як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту. Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати є трудомістким, оскільки пов'язаний з обробкою великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує чимало часу. Мета аудиту розрахунків з оплати праці – встановити дотримання підприємством чинного законодавства з оплати праці та правильність відображення господарських операцій в обліку; отримання достатніх доказів упевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення та розкриття інформації відповідно до діючих принципів та тверджень, подання фінансової звітності та оцінка здатності підприємства забезпечувати відтворювальну, стимулюючу, регулюючу та соціальну функції заробітної плати.

В ході дослідження теоретичних основ здійснення аналізу та аудиту оплати праці можна зробити наступні висновки, що ефективна реалізація аналітичної функції в системі управління підприємством стає можливою лише при наявності однозначного розуміння характеристик необхідної для цього інформації. Аналіз показників з праці і заробітної плати орієнтований головним чином на підвищення продуктивності праці, що сприяє зниженню собівартості продукції, зростанню прибутку і рентабельності. Отже, на підставі аналізу руху робочої сили необхідно розробити заходи, які б мінімізували звільнення працівників, що сприятиме підвищенню рівня продуктивності праці, а звідси зниженню собівартості продукції і відповідно зростанню прибутку і рентабельності.

Під час дослідження проведено аналіз показників, які характеризують ефективність праці та надано характеристику фінансового стану підприємства.

В ході вивчення питання охорони праці встановлено, що підприємство створює на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечує додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

За порушення законодавства з охорони праці, невиконання розпоряджень

посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці юридичні та фізичні особи, які відповідно до законодавства використовують найману працю, притягаються органами державного нагляду за охороною праці до сплати штрафу в порядку, встановленому законом.

Стійкість роботи господарства країни складається із стійкості роботи його галузей і об'єктів. Критерієм стійкості роботи об'єкта до дії радіоактивного забруднення, хімічного і бактеріологічного (біологічного) забруднення (зараження) є допустима доза опромінення, яку можуть одержати робітники й службовці зміни, що працює, за час роботи при дотриманні встановленого режиму захисту або вплив інших шкідливих речовин.

Отже, зменшення ймовірності виникнення вторинних факторів ураження і збитків від них досягається завчасним плануванням і проведенням відповідних профілактичних заходів.

СПИСОК ПІДГОТОВЛЕНИХ ДО ДРУКУ ПРАЦЬ:

1. Іваськів (Ясінська) Н.І. Особливості та сучасні проблеми обліку оплати праці на підприємствах / Н.І. Іваськів (Ясінська) // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоеконічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування». – Тернопіль: ТНТУ, 2017.

АНОТАЦІЯ

Іваськів (Ясінська) Н. І. Облік, аналіз і аудит розрахунків з персоналом з оплати праці в системі управління витратами на оплату праці (на прикладі ТзОВ «Кагро»). – Рукопис.

Спеціальність 8.03050901. – Облік і аудит. – Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

У дипломній роботі досліджено актуальні теоретичні та практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту оплати праці, визначено напрями їх удосконалення в системі управління підприємством.

Проаналізовано та уточнено сучасну структуру фонду оплати праці. Розкрито організаційний механізм оплати праці, визначено вибір форм та систем оплати і стимулювання праці на організацію й облік розрахунків з оплати праці.

Досліджено організаційні й правові засади аудиту праці та її оплати, основні методичні прийоми здійснення аудиту.

Здійснено аналіз показників з оплати праці та зроблено оцінку фінансового стану підприємства.

Вивчено стан охорони праці на підприємстві.

Ключові слова: трудові ресурси, кадри, праця, оплата праці, форми і системи оплати праці, облік розрахунків з оплати праці, облік виплат працівникам, продуктивність праці, аудиторські процедури.

ANNOTATION

Ivaskiv (Yasinska) N. Accounting, analysis and audit buyout of wages in the management of labor costs (for example, Ltd. "Kahro"). - Manuscript.

Speciality 8.03050901. - Accounting and Audit. - Ternopil State Technical University. I. Pul'uj. - Ternopil, 2017.

In the thesis work the current theoretical and practical aspects of accounting, analysis and audit of payment, the directions of their improvement in the management of the company.

Analyzed and clarified the current structure of payroll. Reveals the institutional mechanism of remuneration, determined the choice of forms and payment systems and incentives for the organization and the payments of wages.

Organizational and legal bases of audit work and pay, basic teaching techniques of auditing.

The analysis of indicators of wages and made assessment of the financial condition of the company.

The state of health in the enterprise.

Keywords: human resources, personnel, labor wages, forms and systems of payment, the payments of wages, employee benefits accounting, productivity, audit procedures.